

افغانستان آزاد – آزاد افغانستان

AA-AA

چو کشور نباشد تن من مباد بدین بوم و بر زنده یک تن مباد
همه سر به سر تن به کشتن دهیم از آن به که کشور به دشمن دهیم

www.afgazad.com

afgazad@gmail.com

Political

سیاسی

ایمل خان فیضی

۱۰/۱۲/۱۹

مأموریت ناکام هولبروک در مثلث افغانستان-پاکستان-هند

ریچارد چارلز البرت هولبروک به تاریخ ۲۲ جنوری ۲۰۰۹ نماینده خاص اداره رئیس جمهور اواما برای افغانستان و پاکستان تعیین گردید. مقرری هولبروک به این سمت از سوی هیلری کلینتن، دوست دیرینه وی، پیشنهاد گردید. جوبایدن، معاون رئیس جمهور اواما، نیز از این پیشنهاد حمایت کرد. بایدن به اواما گفت که هولبروک "خودخواه ترین" کسی است که وی او را می‌شناسد ولی فکر میکند که وی (هولبروک) انتخاب درستی است برای این وظیفه^۱.

هولبروک چنان سرسپرده موفقیت و پیروزی بود که تمام استعداد، انرژی و نفس خود را وقف مأموریت هایش میکرد. سابقه کاری وی در دیپلماسی امریکا، به خصوص نقش موفقانه وی در توافقات صلح "دیتون" و به مذاکره کشاندن گروه های متخاصم در جنگ بوسنیا در سال ۱۹۹۵، دلایل قوی بودند برای سپردن مأموریت پیشبرد سیاست های امریکا در آسیای جنوبی و کنترل حامد کرزی و آصف علی زرداری. ولی اکنون، بعد از مرگ

وی، این سؤال مطرح میگردد که هولبروک تا چه حد توانست در این نقش خود منحنیت نماینده خاص امریکا در مثلث افغانستان-پاکستان-هند موفق باشد؟

هولبروک و ستراتیژی افغانستان - پاکستان

تجربه سالهای اخیر در افغانستان نشان میدهد که یک ستراتیژی واحد برای جنگ در افغانستان و پاکستان از سوی کشورهای غربی هرگز وجود نداشته است. این جنگ بیشتر امریکنیزه شده، حتی فاقد یک توافق همه جانبه میان

^۱ Obama's Wars ; Bob Woodward, Simon & Schuster

دولتمردان امریکا نیز میباشد. نظامیان امریکائی و یا پنتاگون که نقش اساسی را در این جنگ دارد، طرفدار یک ستراتیژی دراز مدت، با حضور عساکر بیشتر و مصارف بیشتر برای این جنگ، تحت نام (Counterinsurgency) است؛ درحالیکه اکثریت مشاورین و برخی از اعضای تیم کاری رئیس جمهور (خاصاً جوبایدن، معاون رئیس جمهور، هولبروک...) خواهان پیشبرد یک ستراتیژی کوتاه مدت با نیروهای محدود، تحت نام (Counterterrorism) اند. (البته هیچ یک از این دو ستراتیژی به معنی خروج کامل عساکر امریکائی از خاک افغانستان نمیشد.)

هولبروک، مانند معاون و برخی از مشاورین رئیس جمهور اوباما، خواهان تمرکز بیشتر و اهمیت دادن بیشتر اداره اوباما به پاکستان بود. اعضای این حلقه حتی خواهان تغییر نام ستراتیژی امریکا برای افغانستان و پاکستان از (AfPak) به (PakAf) بودند.^۲ هولبروک مانند بایدن به این عقیده بود که حتی اگر طالبان بیشترین ساحات افغانستان را دوباره تحت تسلط خود در آورند، باز هم القاعده به افغانستان بازگشت نخواهد کرد. به باور هولبروک، با توجه به حضور نظامی امریکا، ناتو و تیم ۳۰۰۰ نفری افغان. سی آی ای در افغانستان، القاعده خود را در پاکستان بیشتر امن احساس میکند.^۳ این سیاست جدید و تمرکز بیشتر برپاکستان از سوی اداره اوباما برای رئیس جمهور کرزی (و نیو دهلی) به معنی کمک و مساعدت بیشتر به پاکستان و تقویت نظامیان آنکشور بود، نه از بین بردن واقعی تروریسم و مخالفین دولت افغانستان و لانه های آنها در خاک پاکستان. یکی از دلایل مهم مخالفت ها میان رئیس جمهور کرزی و هولبروک، در کل اداره اوباما، روی همین نکته بوده و میباشد.

مخالفت کرزی با هولبروک

هولبروک در اولین روزهای ماموریت خود تماس ها و دیدار های خود را با حسین حقانی، سفیر پاکستان در امریکا، آغاز کرد و در اولین ملاقات خود با حقانی، از وی پرسید که آیا در شرایط کنونی کرزی بهترین شخص است برای پیشبرد امور در افغانستان و یا، از نظر حقانی (پاکستان)، کدام بدیل دیگری وجود دارد؟ هولبروک به رسانه ها نیز گفته بود که که " افغانستان به غیر از کرزی، اشخاص ورزیده دیگر نیز دارد برای ریاست جمهوری." یکی از اهداف نشر این پیام در رسانه ها، از سوی نماینده خاص امریکا برای افغانستان، دعوت و جلب توجه رقبای سیاسی کرزی بود. او این حقیقت را درک کرده بود که کرزی همکار خوبی برای وی و اداره اوباما نیست. روی همین ملحوظ، هولبروک مانند بعضی از دولتمردان غربی به فکر دریافت بدیل مورد نظر امریکا برای افغانستان بود. بعد ها، موضوع این مخالفت حتی به رسانه ها کشید. در ماه اگست ۲۰۰۹، بعد از انتخابات ریاست جمهوری در افغانستان، رسانه های غربی گزارش هائرا مبنی بر یک ملاقات "پرتنش" میان کرزی و هولبروک بنشر رساندند.^۴

انتخابات ریاست جمهوری، موضوع دیگر اختلافات میان رئیس جمهور کرزی و هولبروک (اداره اوباما) بود. قبل از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری بعضی از گزارشات داخل و خارج کشور حاکی از آن بود که امریکا کاندید خود را در انتخابات دارد و یا از یک کاندید خاص در کابل حمایت میکند.^۵ در آن زمان میان اعضای حکومت کابل

^۲ همان مأخذ.
^۳ ص ۱۷۰، همان مأخذ

^۴ http://www.bbc.co.uk/persian/iran/090827/08/2009_si_holbrooke_karzai.shtml

^۵ راپور نهاد تحقیقاتی ICOS، شورای بین المللی برای امنیت و ترقی، در ارتباط به انتخابات ریاست جمهوری افغانستان گزارش داده بود که امریکا در این انتخابات از یک کاندید خاص حمایت میکند.

چنین گفته می شد که یکی از کاندید های مورد حمایت هولبروک (امریکا) عبدالله عبدالله است.⁶ قبل از برگزاری انتخابات ریاست جمهوری، هولبروک سفری به کابل داشت. نگارنده مطلب موفق گردید تا مصاحبه ای را با هولبروک انجام دهد. در جریان این مصاحبه از هولبروک مبنی بر این گزارش ها و یا حمایت اداره وی از یک کاندید خاص در کابل پرسیدم. هولبروک در جواب چنین گفت:

"من و آقای مولن (لوی درستیز) در جریان این سفر با محصلین، دهاقین، روحانیون، علماء، وکلاء، رهبران قبایل

و دیگران ملاقات هائی داشتیم. همه به این فکر اند که ما این انتخابات را به پیش میبریم. همه فکر میکنند که ما انتخابات آینده ریاست جمهوری را تحت تاثیر و نفوذ خود قرار داده ایم. همه میگویند که ما یک کاندید مورد نظر خود را برای این انتخابات داریم. ما میدانیم که چنین یک طرز دید موجود است ولی این حقیقت ندارد. اجازه بدهید این نکته را کاملاً واضح

(از راست به چپ: نگارنده، لوی درستیز، مایک مولن و هولبروک)

سازم که ایالات متحده امریکا، هیچ کاندید در این انتخابات ندارد. سازمان ملل متحد هیچ کاندید در این انتخابات ندارد. آیساف (ISAF) هیچ کاندید ندارد. ما از هیچ کاندید نه حمایت میکنیم و نه هم مخالف آن هستیم و این موضوع در مورد رئیس جمهور کرزی نیز صدق میکند.

ما با رئیس جمهور کرزی، منحیث رئیس جمهور در شرایط جنگ، همکاری خود را ادامه خواهیم داد. ولی در این انتخابات هیچ کاندید از سوی ما وجود ندارد و این یک پیام بسیار مهم ماست.⁷

به تاریخ ۱۳ اکتوبر ۲۰۰۹، قبل از اعلان نتایج انتخابات ریاست جمهوری، در یکی از جلسات خاص ریاست جمهوری امریکا در ارتباط به ستراتیژی افغانستان- پاکستان که در جریان شش ماه اول روی کار آمدن اداره اوباما صورت گرفت، هولبروک از کرزی شکایت کرده هوشدار داد که کرزی تهدید کرده است که بررسی ها و دریافت های کمیسیون انتخابات را مبنی بر اینکه مجموع آرای وی کمتر از ۵۰ فیصد است، رد میکند. هولبروک پیشنهاد نمود که توجه بیشتر ما (امریکا) باید بر حکومتداری محلی در ولایات باشد، به جای کرزی و کابل.⁸

قبلاً، هولبروک و کارل ایکنبری، سفیر ایالات متحده امریکا در افغانستان، هردو بعد از مطالعه عمیق چگونگی انتخابات، تماس ها و ملاقات های زیاد، به خصوص با عبدالله عبدالله، به این نتیجه رسیده بودند که عبدالله در انتخابات ریاست جمهوری پیروز شدنی نیست. این دو دیپلمات امریکائی در یکی از جلسات قصر سفید، به اوباما و مشاورین وی گفتند که عبدالله خاموش نخواهد نشست ولی او نزد خود این را درک کرده است که در دور دوم انتخابات شکست خواهد خورد.⁹

هولبروک به فکر دریافت بدیل کرزی و یا نصب عناصر پرنفوذ سیاسی در حکومت وی، میخواست تا نزدیکترین رقیب انتخاباتی کرزی، عبدالله را که پیروزی وی در انتخابات ممکن به نظر نمیرسید، توسط فورمول حکومت ائتلافی در حکومت کرزی، بعد از انتخابات، داخل نماید. به اساس منابع رسمی در امریکا، عبدالله قبلاً رضایت خود را برای تشکیل یک حکومت ائتلافی با کرزی نشان داده بود. اگرچه دولتمردان امریکا ماه ها قبل به این نتیجه

⁶ تماس و یا مصاحبات نگارنده با برخی از اعضای حکومت

⁷ مصاحبه نگارنده با ریچارد هولبروک

⁸ Obama's Wars ; Bob Woodward's

⁹ ص 164 همان مأخذ

رسیده بودند که عبدالله هم کدام بدیل مورد تأیید همه جانبه امریکا شده نمیتواند، باز هم هولبروک در تلاش بود تا با نصب عبدالله در چوکات یک حکومت ائتلافی با کرزی، از نفوذ سیاسی کرزی بکاهد و در زمان ضرورت از او به حیث یک وسیله فشار، در درون حکومت، علیه کرزی کاربگیرد.

کرزی با شنیدن طرح احتمالی ایجاد یک حکومت ائتلافی، به تاریخ ۲۶ سنبله (۱۷/۹/۲۰۰۹) در یک کنفرانس خبری ظاهر گردیده، تشکیل یک حکومت ائتلافی را رد کرد و گفت که در صورت پیروزی در انتخابات، یک حکومت مشارکت ملی را تشکیل خواهد داد، نه یک حکومت ائتلافی^{۱۰}.

بالاخره، ریچارد هولبروک بعد از تلاش های بی نتیجه خود، در باره انتخابات ریاست جمهوری بدبین شد. او در یک جلسه شورای امنیت ملی ایالات متحده امریکا، در تابستان ۲۰۰۹، در ارتباط به انتخابات افغانستان گفت که از هر ده پی آمد ممکنه در افغانستان، نه آن بد است^{۱۱}. وی حتی امکان جنگ داخلی و یا بینظمی هائی از این چنین را در این "پی آمد های بد"، یعنی بعد از انتخابات، پیشبینی کرده بود.

هولبروک و طرح مصالحه با طالبان

هولبروک میخواست تا نقش میانجی دولت سعودی را که به شکل مخفیانه با برخی از رهبران طالبان در تماس میباشند، تحت نفوذ امریکا قرار دهد. به اساس تخمین هولبروک هم، خاتمه جنگ امریکا با طالبان تنها از طریق آشتی و مصالحه امکان پذیر بود. در مصاحبه خود با نگارنده، هولبروک بر ضرورت مصالحه با برخی از طالبان چنین تأکید کرد:

"کلمه «طالبان» در برگزیده گروپ های بسیار زیاد میباشد. اکثر افرادی که برای طالبان میجنگند، حامیان ایدئولوژیک نظریات و عقاید افراطی آنها نیستند و این افراد جوانان غریب اند که به آنها پول و اسلحه داده میشود و یا هم آنها به یک ایدئولوژی نادرست عقیده دارند و ما این چنین افراد را همیشه به آشتی و مصالحه دعوت مینماییم. رهبری طالبان یک موضوع جداگانه است و بحث کردن روی آن به تفصیل، هیچ دردی را دوا نخواهد کرد."

مشکل اساسی افغانستان و هند روی طرح مصالحه، با هولبروک در این بود که هولبروک خلاف منافع این دوکشور، مصالحه و مذاکره با مخالفین دولت افغانستان را از دوربین اسلام آباد میدید و میخواست تمام این مذاکرات بیشتر از چینل اسلام آباد و به نفع آنکشور صورت گیرند. هولبروک در مصاحبه ای با تلویزیون فارسی بی بی سی گفته بود که پاکستان در منطقه هم نفوذ دارد و هم اهداف امنیتی مشروع. پاکستان میتواند نقش خود را در مذاکرات با طالبان بازی نماید و او از این نقش حمایت میکند^{۱۲}.

این چنین موضعگیری های هولبروک به نفع پاکستان، باعث تیره گی روابط وی با هند، کشوریکه رسماً در ماموریت او نبود، شد.

^{۱۰} خلاصه اظهارات رئیس جمهور کرزی در کنفرانس خبری ۲۶ سنبله، گزارش آژانس خبری باختر ۲۶ سنبله، کابل.

^{۱۱} ص ۱۴۶ همان مأخذ.

^{۱۲} http://news.bbc.co.uk/2/hi/south_asia/8021823.stm

حذف هند از ماموریت هولبروک و تیره گی روابط با آنکشور

زمانیکه هیلیری کلینتن طی محفل در حضور رئیس جمهور اوباما، ریچارد هولبروک را به حیث نماینده خاص آمریکا برای آسیای جنوبی، معرفی کرد، از نام هندوستان در این ماموریت یاد نگردید.¹³ هند که دشمن دیرینه پاکستان است، یک فکتور مهم در جنگ آمریکا در افغانستان به شمار می‌رود؛ پس چرا این کشور از ماموریت نماینده خاص آمریکا برای افغانستان و پاکستان حذف گردید؟

هولبروک در اولین دیدار خود با حسین حقانی، سفیر پاکستان در آمریکا، اظهار کرده بود که به دلیل جایگاه مرکزی هند در نگرانیهای پاکستان، او با هند معامله خواهد کرد و چنین وانمود خواهد کرد که این کار را نمیکند.¹⁴ برخی از کارشناسان آسیای جنوبی و تحلیلگران هندی به این باوراند که زمانیکه اداره اوباما در تلاش بود تا نماینده خاصی را برای آسیای جنوبی تعیین کند و اینکه اوباما در مبارزات انتخاباتی خود نیز بر ضرورت یک نماینده خاص آمریکا برای حل قضیه کشمیر تأکید کرده بود، هند از چینل های مختلف (گروپ های لابیینگ طرفدار هند در آمریکا) توانست تا تیم جدیدالتأسیس اوباما را قانع سازد تا هند و کشمیر را از ماموریت نماینده خاص آمریکا برای آسیای جنوبی حذف کند. هند از سالهای زیاد به اینسو، همواره در تلاش بوده است تا از بین المللی کردن موضوع کشمیر جلوگیری کند و آنرا منوط به دو کشور، یعنی هند و پاکستان، نگهدارد.

از سوی دیگر روابط بسیار نزدیک هولبروک با اسلام آباد و پیشبرد سیاست هائی به نفع آنکشور (پاکستان)، باعث ایجاد بدبینی ها در نیو دهلی گردید. به تاریخ ۲۶ فیوروری ۲۰۱۰، به تعداد ۹ نفر از اتباع هند، در یک سلسله حملات انتحاری در کابل، کشته شدند. تعداد جمعی کشته شدگان ۱۶ نفر خبر داده شد. ریاست امنیت افغانستان و وزارت خارجه هند هدف این حملات را اتباع هند دانسته، این حملات را به سازمان استخباراتی پاکستان، آی اس آی، ربط دادند. بعداً، هولبروک در اظهارات منابع رسمی کابل و نیو دهلی به نفع پاکستان مداخله کرده، گفته آنها را که هدف حملات اتباع هند بود، رد کرد. اظهارات هولبروک باعث خشم کابل و نیو دهلی گردید.

جدیت بدبینی و عدم همکاری با هولبروک در هند به حدی بود که سفرهای رسمی هولبروک به آنکشور به آسانی صورت نمیگرفت و با وی به حیث مهمان ناخوانده برخورد میشد. در جریان سفرهای هولبروک به هند، رسانه های آنکشور برای او تبصره ها و گزارش های ناخوش آیندی را به نشر می‌رساندند. در جریان یکی از سفر های وی، تایمز آف هندیا نوشته بود که هند به هولبروک خواهد گفت تا از اشتباهات اجتناب کند و به جای تحریک کردن تروریسم، آنرا تحت کنترل نگهدارد.¹⁵ تایمز آف هندیا افزوده بود که هند باید به هولبروک راجع به خطریکه که ایالات متحده آمریکا از اشتباهات گذشته خود نمی آموزد و نقش پاکستان را نادیده گرفته به آنکشور میلیارد ها دالر کمک میکند، بگوید.¹⁶

به عنوان حرف اخیر، میتوان افزود که ریچارد هولبروک در طول ۶۹ سال عمرش، ماموریت های مهم دیپلماتیک را در کشور های مختلف جهان برای حکومت های مختلف ایالات متحده آمریکا انجام داد، ولی ماموریت اخیر وی به حیث نماینده خاص اداره اوباما برای افغانستان و پاکستان (هند خارج از چوکات ماموریت) را میتوان یک ماموریت ناکام نامید. برقراری روابط حسنه، طرح سیاست های مفید و جلب مساعدت های بیشتر به اسلام آباد، باعث دوری کابل و نیو دهلی از هولبروک گردید. در افغانستان، نظریه پیچیدگی وضع، هولبروک

¹³ http://thecable.foreignpolicy.com/posts/۲۳/۰۱/۲۰۰۹/india_s_stealth_lobbying_against_holbrooke

Obama's Wars ; Bob Woodward, p.87

¹⁵ <http://timesofindia.indiatimes.com/india/Holbrooke-in-India-to-talk-Pakistan/articleshow/۴۱۳۰۸۹۰.cms>

¹⁶ همان منبع

نتوانست تا نقش یک دیپلمات کُل مختار و سنگین وزن امریکائی (نقشی که در ماموریت های قبلی داشت) را ایفاء نماید. روابط وی با رئیس جمهور کرزی تیره و پر اضطراب بود و با برخی از بازی کنان دیگر صحنه سیاسی (عبدالله عبدالله، عطا محمد نور...) نزدیک ولی بی ثمر. هولبروک در پروسه انتخابات ریاست جمهوری تا حد امکان مداخله نمود ولی بدون کدام نتیجه مطلوب به نفع اداره اوباما. در قسمت به مذاکره کشاندن گروه های متخاصم دولت (طالبان، حزب اسلامی و شبکه حقانی) نقش هولبروک را میتوان صفرتلقی کرد...
بالاخره، مرگ هولبروک یک ضایعه بزرگ برای امریکا و دیپلوماسی آنکشور است و همچنان خاموشی یک صدا به نفع پاکستان. اما برای مردم افغانستان، مرگ این دیپلمات امریکائی میتواند تنها به معنی عامیانه سخن، "مرغ کم، ... کم!" باشد. /ختم/

ریچارد هولبروک:

ریچارد چارلز البرت هولبروک، نماینده خاص اداره اوباما برای افغانستان و پاکستان و دیپلمات سابقه دار امریکا، به تاریخ سیزدهم دسمبر، به دلیل پارگی شاهرگ، به عمر ۶۹ سالگی، در یکی از شفاخانه های واشنگتن وفات نمود. هولبروک به تاریخ ۲۴ اپریل ۱۹۴۱ در شهر نیویارک تولد گردید. مادر وی از یک فامیل یهودی بود که در سال ۱۹۳۳ از شهر هامبورگ آلمان به سوی امریکا مهاجرت کرد و پدر هولبروک در یک فامیل یهودی - روسی در شهر وارسا پولند به دنیا آمده بود. ریچارد هولبروک در طول ۶۹ سال عمرش، ماموریت های مهم چون: سفیر امریکا در المان و سازمان ملل، ایدیاتور/ ژورنالیست، نویسنده، استاد... انجام داده بود.